

ΟΙ ΖΩΕΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Η Αθήνα του Γιάννη Μαρή είναι η Αθήνα που κουβαλάμε μέσα μας

Δεν υπάρχει πιο συναρπαστική πηγή αυθεντικής πληροφορίας για μια πόλη από τη λογοτεχνία. Και νομίζω κανείς δεν έγραψε για την Αθήνα με τον τρόπο που το έκανε ο Γιάννης Μαρής (1916-1979). Θέλω να πω ότι βρίσκεις αριστουργηματικές αναφορές, κυρίως στην παραγωγή του πρώτου μισού του 20ού αιώνα (από την «Κερένια κούκλα» του Κωνσταντίνου Χρηστομάνου και την «Αργώ» του Γιώργου Θεοτοκά μέχρι τη «Μενεξεδένια πολιτεία» του Αγγελου Τερζάκη), αλλά η νουάρ ατμόσφαιρα του Μαρή που απλώνεται από τη Βικτώρια και τα Σεπόλια μέχρι το Παγκράτι και τη Νέα Σμύρνη είναι κάτι από μόνο του μοναδικό.

Τη συλλογική έκδοση για τον πα-

ραγνωρισμένο συγγραφέα που μας έδωσε μία από τις πιο εμβληματικές φιγούρες της μεταπολεμικής λογοτεχνίας μας (τον αντιήρωα αστυνόμο Γιώργο Μπέκα), αλλά και τον δημοσιογράφο της «Μάχης», της «Ακρόπολης» και της «Απογευματινής» υπογράφει ο επίσης δημοσιογράφος (και συνεργάτης της «Καθημερινής») Κώστας Θ. Καρφόπουλος. Έχει τίτλο «18 κείμενα για τον Γιάννη Μαρή» (εκδόσεις Πατάκη) και έρχεται σε μια στιγμή που το πεζογραφικό μέγεθος του Μαρή (ψευδώνυμο του Γιάννη Τσιριμώκου) αποκτά τον χώρο και το βάθος που του αξίζει.

Και οι 17 συγγραφείς του τόμου είναι απολύτως αναγνωρίσιμοι, οι περισσότεροι με την ιδιότητα είτε του λογοτέχνη (Ανδρ. Αποστολίδης,

Στιγμές οικογενειακής θαλαπωής για τον Γιάννη Μαρή. Στη φωτογραφία, με τον γιο του Αγγελο, στο γραφείο του σπιτιού του.

Β. Βασιλικός, Αθηνά Κακούρη, Π. Μάρκαρης, Φ. Φιλίππου κ.ά.) είτε του δημοσιογράφου (Ν. Βατόπουλος, Ν. Μπακουνάκης, Ρικ. Σωμερίτης) ενώ ξεχωριστή είναι η συμβολή του Αγγελου Τσιριμώκου, γιου του Μαρή, ο οποίος συνεισφέρει ένα προσωπικό πορτρέτο του πατέρα του.

Επανέρχομαι στην ισχυρή αθηναϊκή σφραγίδα των έργων του Γιάννη Μαρή, πτυχή που εξερευνά με πολλή όρεξη ο Νίκος Βατόπουλος. «Σκέφτομαι συχνά τον Γιάννη Μαρή ως έναν εξομολογητή της πόλης και των ανθρώπων της. Κι έχω συχνά αναρωτηθεί τι είναι αυτό που με κάνει να επιστρέφω στις σελίδες του, αν είναι η πλοκή, οι χαρακτήρες, ή απλώς αυτή η απροσδιόριστη ποιότητα που απο-

καλούμε “ατμόσφαιρα”, σημειώνει στην εισαγωγή του ο δημοσιογράφος της «Καθημερινής».

Αφού εντοπίζει απρόβλεπτες αλλά κοινές συμπτώσεις με άλλους συγγραφείς όπως ο Τερζάκης ή ο Θεοτοκάς ή ο Χρηστομάνος, με σημείο αναφοράς μια «διάθεση εποπτείας πάνω στη μύχια και κρυπτική πόλη», ο Νίκος Βατόπουλος «γιορτάζει» κατά κάποιο τρόπο το βαθύ αστικό ήθος του συγγραφέα. Όπως σημειώνει στο τέλος, «αν κρατώ κάτι από την Αθήνα του Γιάννη Μαρή, είναι ένα φανταστικό ρυθμ εξώφυλλο με μια ξανθιά σε ένα αστικό διαμέρισμα. Εκεί είναι το σημείο καμπής ενός αθηναϊκού αισθησιασμού, τον οποίο εισήγαγε με όρους αστικής ώσμωσης ο Γιάννης Μαρής».